

Lieve gemeente,

Over 'opstanding' gesproken.

Straks *staan* velen van u *op*. Om een kaarsje aan te steken. Om licht op te laten staan tegen donker. Warmte tegen de huiveringwekkende kilte van gemis.

Een kaarsje - een teken van flakkerend leven tegen de dood. Vúúr. Geestkracht. Tegen wat de geest wil doden. Een vlammend protest tegen onbegrijpelijke eenzaamheid. Vurige wanhoop én hoop inéén.

Zo staat ook Mozes bij een vlammend vuur. Eenling, eenzaam. Zijn volk gaat dood in slavernij. En dan - zegt het oude verhaal - een stem uit het vuur. 'Hier ben ik, de God van je vader Abraham, de God van Izaäk, de God van Jacob, je moet weten Mozes, ik zie de ellende van dat volk, ik ken hun verdriet'.

Die vaders zijn allemaal al dood. En begraven. Maar hun geloof, hun vertrouwen, hun hoop: 'het komt goed', 'je wordt niet aan je lot overgelaten' - dát lééft. De stem op wie ze vertrouwden, die hun een richting toefluisterde, een belofte deed - díé spréékt. En houdt nooit op te spreken. Die stem is niet een stem van doden, maar van levenden. Abraham, Izaäk, Jacob - onze eigen ouders, de geliefden die wij missen - zij léven in waar ze in geloofden, ze leven in hun geloof, hoop en liefde tot op vandaag.

De filosoof Pascal - briljant denker - kwam er niet uit, met filosoferen of theologiseren over God. Geen systeem, geen denkkader kon God bevatten, uittekenen.

In de voering van zijn jas vond men na zijn dood een stukje papier met daarop een paar tastende, zoekende, woorden, die uiting moesten geven aan wat hij ooit midden in een crisis ervoer: een vuur zoals dat aan Mozes verscheen en een levende stem: 'God van Abraham, God van Izaäk, God van Jacob, niet de God van filosofen en geleerden. Zekerheid. Gevoel. Vreugde. Vrede. God van Jezus Christus'.

Woorden die stamelen zoals onze kaarsjes straks flakkeren. En toch zijn ze trefzekerder dan geleerde gedachten over God, namelijk trefzekerder voor het *hart*. Uw hart en mijn hart dat ondanks alle verstandelijke gedachten en 'antwoorden' blijft vragen naar troost, naar recht, naar liefde.

Het zijn in het verhaal van Mattheus de Sadduceeën die zulke harteloze verstandelijkheid verkondigen als hoogste waarheid. Die zeggen dat er geen 'opstanding' bestaat. Dus ook maar niet opstaan om een kaarsje te branden, 'sentimenteale onzin' zouden ze wellicht brommen.

Maar u en ik weten dat 'ons hart' niet *kan* blijven zitten als er de kans is een lichtje te ontsteken van hoop tegen het donker.

De Sadduceeën geloven alleen in de boeken van Mozes. Genesis tot en met Deuteronomium. 'En daar komt de 'opstanding' niet in voor, vinden zij. Nee, het *woord* niet. Het *begrip* al helemaal niet, want 'opstanding' is geen begrip, niet eens een 'zelfstandig naamwoord', zoals zij het hier gebruiken. Het is een *werkwoord*, een *doen*.

En dat spat van alle bladzijden van de Tora af, zegt Jezus en noemt Mozes bij vlamme braamstruik. Alsof zijn gang - met lood in de schoenen - naar farao: 'let my people go!' geen opstanding is. Alsof de uittocht uit slavernij van een ten dode opgeschreven volk geen opstanding is! Alsof het vertrouwen van Abraham om álles wat hij had achter zich te laten en op te staan en op weg te gaan - achter die stem aan naar een beloftevol land - geen opstanding is! Alsof de geboorte van Izaák uit twee bijna dode oudjes geen opstanding is. Alsof de verzoening tussen Jacob en zijn broer, Esau - na een leven vol bedrog, haat en angst jegens elkaar - geen opstanding is!

En dat alles bij elkaar lééft - God, die *stem* die tot ons spreekt, *in* ons spreekt, die we kunnen ontmoeten in al onze ontmoetingen- is een God van levenden, een God van leven dat is opgewassen tegen de dood.

'Ja maar...', zeggen de Sadduceeën. En dan komen ze met dat idiote voorbeeld van die vrouw die zeven broers verslijt, die allemaal sterven en haar kinderloos achterlaten. 'En als zij nou straks ook gaat hemelen met wie van die zeven is ze daarboven dan getrouwd, vertel ons dat nou eens, Jezus, als je zo nodig in 'de opstanding' moet geloven'. (Alsof je daarboven zo'n fatale dame nog weer zou willen ontmoeten).

U merkt wel: dat is een raadseltje, een wat wrange grap voor scherpdenkers, maar het ráákt niet aan wat een mensenhart zou kunnen hopen of geloven en wat iemand in de rouw op de been zou kunnen houden.

Zoals juist ook dat voorschrift van Mozes om de kinderloze vrouw van je overleden broer te trouwen bedoeld is om hoop en toekomst te geven. Letterlijk staat er in Deuteronomium dat het bedoeld is om iemands naam niet uit te wissen.

Namen noemen. Wanneer we dat doen, nu, hier, deze morgen. Maar ook in gesprekken over wie zijn overleden - en ik zou zeggen: laten we niet schromen dat te doen, laten we dat durven, hoe moeilijk het soms ook lijkt, het kan zo helpend, zo bevrijdend zijn. Namen noemen, verhalen vertellen - daaruit zal altijd blijken hoezeer mensen léven, ook al zijn ze gestorven. Hoe ze met hun liefde, hun leven, hun woorden, hun gaven *bij* ons blijven en ons inspireren.

Jezus zegt tegen de Sadduceeën als ze zeuren over met wie die vrouw dan in de hemel moet trouwen: ze trouwen daar helemaal niet, er zijn geen regeltjes of regelingen daar die mensen zouden kunnen beknellen, waarmee je in de knoop kunt komen als het leven anders loopt.

Stel je de geliefden die er niet meer zijn liever voor als engelen: die ons af en toe iets bemoedigends toefluisteren (boodschappen), die ons in onze dromen verschijnen, die ons als we 'vallen' 'op handen dragen' en die after all de steen weggrollen voor elk graf dat ons omsluit.

Moge het zo zijn. De gedachtenis van onze gestorvenen zij ons zo tot een zegen,

Amen.